

YENİ AÇILAN ACİL SERVİSE AMBULANS İLE GETİRİLEN HASTALARIN ANALİZİ

ANALYSIS OF PATIENTS BROUGHT TO THE NEWLY OPENED EMERGENCY SERVICE BY AMBULANCE

Süha SERİN Bahadır ÇAĞLAR

Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp ABD, Balıkesir

Anahtar Sözcükler: Acil servis, ambulans, yatış,transport

Keywords: Emergency service, ambulance, hospitalization, transport

Yazının alınma tarihi: 29.09.2020

Yazının Kabul tarihi:26.10.2020

Online basım tarihi :30.12.2020

ÖZ

Giriş: Acil servisler tüm dünyada kazalar, yaralanmalar gibi ani gelişen beklenmedik sağlık problemleri için 7/24 hizmet veren kurumlardır. Çalışmamızda 01.02.2019 tarihinde hizmet vermeye başlayan Balıkesir Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine 112 Acil Sağlık Hizmetleri Ambulansı ile getirilen vakaların demografik ve klinik özelliklerini değerlendirmeyi amaçladık.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamız retrospektif olarak 01.02.2019-30.11.2019 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine 112 Acil Sağlık Hizmetleri Ambulansı ile getirilen 18 yaş üstü hastaların yaş, cinsiyet, başvuru günü ve saati, tanı grupları, konsültasyon istenme durumu, yatış ve taburculuk durumları incelendi.

Bulgular: Belirtilen tarihler arasında acil servise 112 ambulansı ile 1081 hasta getirilmiştir. Hastaların 462 si (42,74%) kadın ve yaş ortalamaları 60,89 dur. Geliş günleri ve saatleri incelendiğinde en fazla başvurunun salı günü olduğu ve en çok başvurunun saat 08:00/16:00 arasında olduğu görülmektedir. Hastaları acil serviste aldığı tanı gruplarına göre sınıfladığımızda ise ilk 3 tanı Kardiyovasküler aciller (22,76%), Travma acilleri (21,83%) ve Nörolojik aciller (12,21%) olmaktadır. Toplam 878 hastaya 1097 konsültasyon istenmiştir. En fazla konsültasyon istenen 3 bölüm sırasıyla, Kardiyoloji (24,43%), İç Hastalıkları (11,94%), Ortopedi ve Travmatoloji (10,03%) olmuştur. İstenilen konsültasyonlar sonucunda 440 hastaya yatış verilmiştir. En fazla yatış verilen ilk 3 bölüm sırasıyla, Yoğun bakım (15,45%), Koroner Yoğun Bakım (15,45%) ve Kardiyoloji Servisidir (11,82%).

Sonuç: Literatürde yapılan çalışmalarda ambulans ile acil servise başvuran hastalarda ortalama yaş 45-55 yaş arasında ve yatış oranı 10% iken çalışmamızda yaş ortalamasının 60,89, yatış oranı 40% dir.Acil servisimiz konumu ve yeni açılmış olmasından dolayı daha efektif vakalara hizmet ettiği söylenebilir.

SUMMARY

Introduction: Emergency services are the institutions that provide 24/7 service for sudden unexpected health problems such as accidents and injuries. In this study, we aimed to evaluate the demographic and clinical characteristics of the patients who were brought with 112 Emergency Health Services Ambulance to the Emergency Department of Balıkesir University Hospital that started to serve on 01.02.2019

Materials and Method: We retrospectively analyzed the age, sex, application date and time, diagnosis groups, consultation status, hospitalization and discharge status of the patients over 18 years old who were brought to Balıkesir University Hospital Emergency Service with ambulance between 01.02.2019-30.11.2019.

Results: 1081 patients were brought to the emergency service with ambulance. 462 (42.74%) of the patients were female and the mean age was 60.89. When we classify the patients according to the diagnostic groups in the emergency department, the first three diagnoses are Cardiovascular (22.76%), Trauma (21.83%) and Neurological

emergencies (12.21%). A total of 878 patients received 1097 consultations. As a result of the requested consultations, 440 patients were hospitalized. The first three departments with the highest number of hospitalizations were Intensive Care Unit (15.45%), Coronary Intensive Care (15.45%) and Cardiology Service (11.82%).

Conclusion: In the literature, the mean age in patients admitted to the emergency department by ambulance is between 45-55 years and the hospitalization rate is 10%. In our study, the mean age was 60.89 and the hospitalization rate was 40%. It can be said that our emergency department serves more effective cases due to its location and newly opened.

GİRİŞ

Acil servisler tüm dünyada kazalar, yaralanmalar gibi ani gelişen beklenmedik sağlık problemleri için 7/24 hizmet veren kurumlardır (1). Bu kuruluşlar hastaları ayaktan kabul ettikleri gibi acil servislerle koordineli çalışan sahadan hasta getiren ambulanslar ile gelen hastalara da hizmet vermektedir. Tüm dünyada acil ambulans servisleri devletlerin bünyesinde hizmet vermenin dışında özel şirketler vasıtası ile de hizmet vermektedir. Sahadaki vakanın ilk müdahalesi transportu gibi hizmetlerin dışında hastaneler arası hasta transferini de sağlamaktadırlar. Ülkemizde bu hizmet ücretsiz olarak 112 Acil sağlık hizmetleri adı ile sağlık bakanlığı tarafından sağlanmaktadır (2).

Sağlık hizmeti sunumunda acil sağlık hizmetleri önemli bir yer tutmaktadır. 2017 kamu hastaneleri kurumu istatistikleri incelendiğinde yaklaşık 100.000.000 başvuru ile tüm başvuruların 30% u acil sağlık hizmetleri tarafından karşılanmaktadır (3). 112 acil sağlık hizmetleri ise 2618 istasyon ile yılda yaklaşık 5.500.000 hastaya hizmet sunmaktadır (3).

Çalışmamızda 01.02.2019 tarihinde hizmet vermeye başlayan Balıkesir Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine 112 Acil Sağlık Hizmetleri Ambulansı ile getirilen hastaların demografik ve klinik özelliklerini değerlendirmeyi amaçladık.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmamıza Balıkesir Üniversitesi Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 20.12.2019 tarih 2019/176 sayılı yerel etik kurul onayı alındıktan sonra başlandı. Retrospektif olarak 01.02.2019-30.11.2019 tarihleri arasında Balıkesir Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi Acil Servisine 112 Acil Sağlık Hizmetleri Ambulansı ile getirilen 18 yaş üstü hastaların bilgilerine hastane bilgi yönetim sistemi aracılığı ile ulaşıldı. Hastaların yaş, cinsiyet, başvuru günü ve saati, tanı grupları, konsültasyon istenme durumu, yatış ve taburculuk durumları incelendi.

BULGULAR

Belirtilen tarihler arasında hastanemiz acil servisine 112 ambulansı ile toplam 1081 hasta getirilmiştir. Hastaların 462 si (42,74%) kadın ve yaş ortalamaları 60,89 dur (Tablo 1). Bu hastaların hastaneye geliş günleri ve geliş saatleri incelendiğinde, en fazla başvurunun salı günü olduğu ve en çok başvurunun saat 08:00 ile saat 16:00 arasında olduğu görülmektedir (Tablo 2). Hastaları acil serviste aldığı tanı gruplarına göre sınıfladığımızda, en sık bulunan ilk 3 tanı grubu kardiyovasküler aciller (22,76%), travma acilleri (21,83%) ve nörolojik aciller (12,21%) olarak bulduk (Tablo3).

Tablo 1. Hastaların cinsiyet dağılımları ve yaş ortalamaları

Cinsiyet	Sayı	%	Yaş		Yaş Grupları	Sayı	%
Kadın	462	42,74	Minimum	18	18-39	194	17,95
Erkek	619	57,26	Maksimum	95	40-59	244	22,57
Toplam	1081	100	Ortalama	60,89	>60	643	59,48
					Toplam	1081	100,00

Tablo 2. Hastaların başvuru günü ve başvuru saatine göre dağılımları

Başvuru Günü	Sayı	%	Başvuru Saati	Sayı	%
Pazartesi	145	13,41	08:00/16:00	441	40,80
Salı	174	16,10	16:00/00:00	420	38,85
Çarşamba	165	15,26	00:00/08:00	220	20,35
Perşembe	165	15,26	Toplam	1081	100,00
Cuma	150	13,88			
Cumartesi	145	13,41			
Pazar	137	12,67			
Toplam	1081	100,00			

Tablo 3. Hastaların acil serviste aldıkları tanılara göre dağılımı

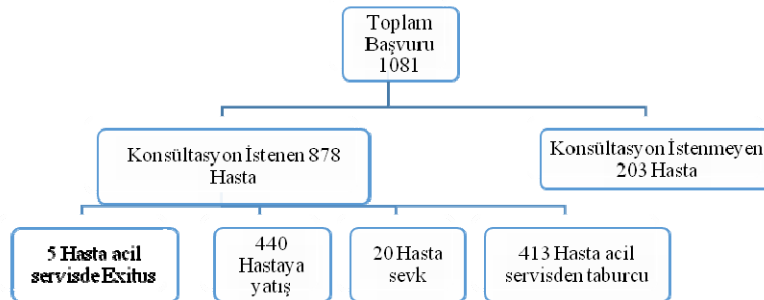
Acil Serviste Aldıkları Tanılar	Sayı	%
Kardiyovasküler Aciller	246	22,76
Travma Aciller	236	21,83
Nörolojik Aciller	132	12,21
Gastroenterolojik Aciller	126	11,66
Solunum Aciller	76	7,03
Kas ve İskelet Sistemi Acilleri	66	6,11
Enfeksiyon Aciller	39	3,61
Diğer	29	2,68
Psikiyatrik Aciller	21	1,94
Nefrolojik Aciller	21	1,94
Hematolojik Aciller	17	1,57
Zehirlenmeler	17	1,57
Endokrin Aciller	16	1,48
Ürogenital Aciller	13	1,20
Onkolojik Aciller	11	1,02
Kadın Doğum Acilleri	8	0,74
Dermatolojik Aciller	4	0,37
Göz Acilleri	3	0,28
Toplam	1081	100,00

Acil servise 112 ambulansı getirilen 1081 hasta içerisinde 878 (81,22%) hastaya konsültasyon istenmiştir. Bazı hastalara birden fazla branştan konsültasyon istenmesi sebebi ile 878 hastaya toplam 1097 konsültasyon istenmiştir. Konsültasyon istenen hastaların sonlanımı Şekil 1'de gösterilmiştir. En fazla konsültasyon istenen 3 bölüm

olarak bulunmuştur (Tablo 4). Kardiyoloji (24,43%), İç Hastalıkları (11,94%), Ortopedi ve Travmatoloji (10,03%)

Tablo 4. İstenilen konsültasyonların branşlara göre dağılımı

Konsültasyon İstenen Branş	Sayı	%
Kardiyoloji	268	24,43
İç Hastalıkları	131	11,94
Ortopedi ve Travmatoloji	110	10,03
Genel Cerrahi	103	9,39
Göz Hastalıkları	67	6,11
Nöroloji	64	5,83
Göğüs Hastalıkları	57	5,20
Kadın Doğum	55	5,01
Beyin ve Sinir Cerrahi	52	4,74
Anestezi Ve Reanimasyon	44	4,01
Göğüs Cerrahisi	26	2,37
Enfeksiyon Hastalıkları	22	2,01
Gastroenteroloji	22	2,01
Üroloji	20	1,82
Kulak-Burun-Boğaz	16	1,46
Psikiyatri	15	1,37
Kalp ve Damar Cerrahisi	13	1,19
Dermatoloji	3	0,27
Girişimsel Radyoloji	3	0,27
Hematoloji	3	0,27
Plastik Cerrahi	3	0,27
Toplam Konsültasyon Sayısı	1097	100,00

Şekil 1. Hastaların konsültasyon istenme durumlarına göre dağılımı

İstenilen konsültasyonlar sonucunda 440 hastaya (40,70%) yatış verilmiştir. Hastalara en fazla yatış verilen ilk 3 bölüm sırasıyla; anestezi ve reanimasyon yoğun bakım (15,45%), koroner yoğun bakım (15,45%) ve kardiyoloji kervisidir (11,82%) (Tablo5). Çalışma süresi boyunca acil servise 112 ile getirilen 1081 hasta arasından 20 hasta (1,85%) başka bir merkeze sevk edilmiş, 5 hasta (0,46%) ise acil serviste exitus olmuştur. (Tablo 6) Acil servisten 616 hasta taburcu edilmiştir.

TARTIŞMA

112 ile acil servisimize başvuran hastalar değerlendirildiğinde büyük grubun geriatrik popülasyon tarafından oluştuğu söylenilebilir. Literatürde yapılan çalışmalarda bu oran 45-55 yaş arasında iken çalışmamızda yaş ortalamasının 60,89 olmasının dışında hastaların yaklaşık 60% ını >60 yaş grubu hastalar oluşturmaktadır (4,5).

Genç grup olarak tanımlayabileceğimiz 18-39 yaş arası başvuru sadece 17,95% dir. Hastaların almış olduğu tanılar literatürle uyumlu olarak bulunmuştur (5).⁵ Kardiyovasküler ve nörolojik tanılar gibi ileri yaş ve bununla birlikte artan komorbid hastalıklar ile riski artan hastalıklar, ilk 3 tanı grubunda yer almıştır. Başvuran hastaların yaklaşık 81% ine konsültasyon istenmiştir. Bu oran yüksek olarak görülse de konsültasyon istenen hastaların yarısı yatırılmıştır. Başvuran hastaların sadece 18% gibi bir oranı hiçbir konsültasyon istenmeden acil servis tedavisi sonrası taburcu edilmiştir. Literatüre bakıldığında ise 112 ile acile başvuran hastalarda yaklaşık 10% olan yatış oranı bizim çalışmamızda 40% düzeyindedir (1,5,6,7,8). Bu oran 112 acil sağlık hizmetlerinin doğru bir şekilde kullanıldığını gösterse de acil servisimizin yeni açılması ve konumu itibari ile genel olarak olay yerinden ziyade,

Tablo 5. Yatış verilen hastaların bölümlere göre dağılımı

Yatış Verilen Bölüm	Sayı	%
Yoğun Bakım	70	15,91
Koroner Yoğun bakım	68	15,45
Kardiyoloji Servis	52	11,82
Ortopedi Klinik	47	10,68
İç Hastalıkları Klinik	47	10,68
Nöroloji Klinik	32	7,27
Beyin ve Sinir Cerrahi Klinik	29	6,59
Genel Cerrahi Klinik	26	5,91
Gastroenteroloji Klinik	23	5,23
Göğüs Hastalıkları Klinik	10	2,27
Kadın Hastalıkları ve Doğum Klinik	9	2,05
Kulak Burun Boğaz Klinik	7	1,59
Göz Hastalıkları Klinik	4	0,91
Hematoloji Klinik	4	0,91
Enfeksiyon Hastalıkları Kliniği	3	0,68
Psikiyatri Klinik	3	0,68
Kalp Damar Cerrahisi Klinik	2	0,45
Dermatoloji Klinik	1	0,23
Endokrinoloji ve Metabolizma Klinik	1	0,23
Göğüs Cerrahisi Klinik	1	0,23
Üroloji Klinik	1	0,23
Toplam	440	100,00

Tablo 6. Sevk edilen ve exitus olan hastalar

	Sayı	%
Başka Merkeze Sevk Edilen	20	1,85
Acil Serviste Exitus Olan	5	0,46

dış merkezden sevk alan bir acil servis konumundadır. Bu yüzden yatış oranımızın literatür ile uyumsuz olarak yüksek olduğunu düşünmekteyiz. Konsültasyon istenen branşların 55% ini Kardiyoloji, iç hastalıkları, ortopedi ve genel cerrahi oluşturmakla birlikte bu 4 bölüm tüm yatışların yaklaşık 55% ini kapsamaktadır. Bu da kliniğimizde konsültasyonun doğru bir şekilde kullanıldığını göstermektedir. Ancak konsültasyon istenen hastalardan 413'ü (47%) taburcu edilmiştir. Bu oranı yüksek olarak yorumlamakla birlikte travma acilleri olarak 2. en fazla başvuru grubundaki hastaların çoğunluğu minör travmalar sebebi ile acil serviste konsülte edilen branşlar tarafından tedavisi düzenlenerek taburcu edilmektedir.

SONUÇ

Ülkemizdeki acil sağlık hizmetlerine başvurular göz önüne alındığında acil servisimizin gerek yeni olması gerekse de konumu itibari ile daha efektif hastalara hizmet ettiği söylenebilir (9). Bunun en önemli nedeninin çevre hastanelerden sevk almamız olduğunu düşünüyoruz. Özellikle geriatrik yaş hastaların fazla olması ve yatış oranları göz önüne alındığında; acil servisler ile 112 acil sağlık hizmetleri arasındaki koordinasyonun önemine dikkat çekmek istiyoruz.

KAYNAKLAR

1. Atilla ÖD, Oray D, Akın Ş, Acar K, Bilge A. Acil Servisten Bakış: Ambulansla Getirilen Hastalar ve Sevk Onamları. Türkiye Acil Tıp Dergisi 2010; 10(4):175- 180.
2. Sofuoğlu T. Hastane öncesi acil bakım hizmetleri. In: Uçan ES, Çelikli S, Üstünkarlı N, Ersoy G, editors. Paramedik. Birinci baskı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi yayını; 2000; p. 139-50.
3. Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü. Kamu Hastaneleri İstatistik Raporu 2017. T.C. Sağlık Bakanlığı.
4. Ertan C, Akgün FS, Yücel N. Bir Üniversite Hastanesi Acil Servisine Yapılan Sevklerin İncelenmesi. Türkiye Acil Tıp Dergisi 2010;10(2): 65-70.
5. Çelik GK, Karakayalı O, & Temrel TA. Evaluation of patients transported to the emergency department by 112. Turk Med J 2012; 6: 73-6.
6. Kılıçaslan İ, Bozan H, Oktay C, Göksu E. Türkiye'de Acil Servise Başvuran Hastaların Demografik Özellikleri. Türkiye Acil Tıp Dergisi 2005; 5(1):5-13.
7. Önge T, Satar S, Kozacı N, Açıkalın A, Köseoğlu Z, Gülen M ve ark. Analysis of Patients Admitted to the Emergency Medicine Department by the 112 Emergency Service JAEM 2013; 12(3): 150-4.
8. Karakus Yılmaz, B, Yılmaz Karakuş, B, Çevik, E, Dogan, H, Sam, M, Kutur, A. Metropolde 112 Acil Sağlık Hizmeti. Journal Of Istanbul Faculty Of Medicine 2015, 77(3), 37-40.
9. Silibolatlaz, A., Gülen, M., Avcı, A., & Satar, S. The Analysis of Adult Patients Admitted to Third Level Emergency Department by 112 Ambulance. Bosphorus Medical Journal 2018, 5(2): 51-7.

Sorumlu yazar

Süha SERİN(Dr Öğr Üyesi)
Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Acil Tıp ABD, Balıkesir
E mail: suhaserin@gmail.com
Tel: 05334665083
ORCID :0000-0003-0654-8061

Bahadır ÇAĞLAR (Dr.Öğr.Üyesi)ORCID:0000-0002-4164-393X